

Mori far var vägarman.
De hade en kända och en kvast
och höll rent utåt Rönneholm.
Det var i utkasterna det fanns
vägarman. Mori far var i staden
tjänst. Han hade 10-12 kr. i ve-
kan i lön för sig. Han fick 33,33 kr
i månaden i pension sedan.
Mori far hade varit bogser i Lovdala.
Man såg honom och spelade bort
allt.

Vi bodde vid Petterslund
utåt Rönneholmsvägen. Vi betalade
6 kr. i månaden i hyra. Det
var ett litet rum och kök. I kö-
ket var det stengolv och öppna
spis med kofotter att rätta
händer på. I köket fanns deru-

kom ett skäp med litet provskur
och en stol där vattenmannen
stod. De hade pumpor och mås-
te ut att hämta vatten. - I
rummet var en liten gammal
dags kamris. På den kunde man
koka kaffe och litet smat.

Lilla forz. var där när
hallen nu ligger. Där var bier-
schaps smittkennig. I de kvarte-
ren bodde fattiga människor.
Det var lumsamlare, drinka-
re, sjöbrar.

Original. Det var en de kalla
de floppla. Lollan gick runt och
samlade lums. Karl det smor
var klädd i skärbatt om smiten.
Om kallade de Peppar. Han gick

och sålde vinor. Han var så förfä-
ligt. Han gick alltid med häpp.
Nästos gick ärenen för slaktarna.

Lostra Västergårdens richte
mngfar till Mölleringsgatan. Sedan
var det ängen. Där låg bondgård-
dar. Där bodde slaktare och så.
På Östervärn var rike mycket
byggd på andra sidan Skogens
bro. Vid Värmdens låg en bond-
gård.

Borrelbacharna var på
röder. Det var någonstans där
Kulladal är nu. Där bodde all-
tid dåligt folk. Där var så na-
dara slaktarpojkar som blev från-
rädda vid lämnigen.

Vi hade en härdgård på

Östervåm, Frederiksbergsträdgården.

Där hade zigenare sitt tillhåll.
De tog betalning för att man skul-
le få gå in och titta på dem.
De fick vara där en viss tid, se-
dan blev de bortkorsade. Där var
krog och rå.

På många ställen var det
trädgårdar inne på gårdar. Det var
lite blommar, en bark, ibland
ett luthus.

Östergatan, Löfvergatan och Al-
delgatan var de finaste delarna av
staden. Hela väster var mycket
kottmariner hade sina gårdar.
Det var Diöden, Dager, Hagerman o.
Mattingen och andra. Det var
mest där uppe på Östergatan de bodde.

Det var liksom gamla bondgårdar,
likt friare. Bördarna hörde ni på
gårderna, när de kom.

En köpmann som på
tränade hos, köpte nys toris, när
bördarna kom. När bördarna kom
ni på vägar, köpte de en vagns-
last. Avfallet och knastarna kunde
de fattiga få köpa, flera knastar
för 25-50 öre. Knasterna var den
yttre delen på skivorna.

När de byggde iel föder-
gatan, var det stängt. Vi låg där
i förtäna och tittade. Det var
fullt av folk i gatan. De slogs.
Poliserna kom och tog dem.

Gamla arbetsmattningen,
arbetsmatt, låg på Västergatan.

Utna
M. 160

Där fög de vi fattiga. Gubbarna gick
och ropade gatorna. Gummorna
var alldeles nysstirra. De behand-
lades illa. Där var så hemskt.
De spika på där också. De för
mycket illa. Det var minn de
begravde Väinhem. De vansinniga
var där också. Jag hade minn när
mor där. Hon var vansinnig. Sedan
kom hon till hospitalet i Lund.
Där var det bra. - En vansin-
nig var där, som gick som ett
djur. Där var som en bus med
spjälor för. Där gick hon som ett
djur. Hon låg på halva i den där
busen. Hon var inte så gammal
heller. Hon hade stått på torget
och sålt skor.

De hade bara ett spik-
hus. Det var när vid Kungspas-
sen.

På julafton fick de fattri-
ga hemta bröd, gult bröd, vid ar-
betshuset och en bit kött. Jag
kan inte komma ihåg, att de
fick varje vecka, men det fick
de väl.

På en bondgård vid
Värnhem kokte de mat till de
fattiga, soppor och rållning någon
dag i veckan. Det var en tid på
vintern.

Hos en köpmann vid på
och på, att de vägrade till de fattiga.
Det skulle gå ut i små portioner
då de betalade det.

I Rindögatan var det
ett hospital. Dessa härna gamla
gubbarna såg så besvärliga ut.
De gick och drog maskinerna till
gamla Allshanda.

Då var många fattiga
som drogade potalisen i saltlake.
Om till fick de dela på många
personer. Då hade de fläsk. Till
kaffe hade de citroner och stann-
mad mjölk till.

7-8 hr. i veckan kunde
barn vara på Rocknuss fabriik.
10 hr var bra.

Gläskel kostade 1 hr bitol.
1 kg kaffeborior 25 kr.
Vi hade tompsocker och
kaksocker, fuktiga kakor, som

klipptes mjödet med rockusak.
I Träsbäddsgatan bodde
en bryggare. Han hade kor. Hela
fölbacken var mark. Där höjde han
ut denn. Han hade drängar som
skotte denn. Man fick gå och häm-
ta mjölk hos honom.

Där Regementegatan var
m. där förkade vi kläder. Vi be-
talte 50, 75 öre / st. Där gick gub-
bar och drog stäck. Någon höjde
dit med snillebör eller hära. En
del hade stadsbröd eller hade
spärra häst.

Gratlegumman fick
komma kl. 1 på nätterna.

Umma
M 158

Jag hade affär, sålde
ylla och linne. Vi fick ha öppet
så länge vi ville. Det var de juleaffärerna
som vi hade öppet till kl. 9.

Sedan blev det bestämda tiden.

Det var poliser som kontrollerade
och bötfälldes. Vi hade gaspris i
affären. 1917 blev det elektriskhet
i Frak slakterian.

När jag var barn hade vi
fotogen. Gaslågorna hade sedan mest
bara i köken.

På Stortorget stod slakter
re och genirakshandlare. Slakterna
stod all den hallet där Nystorrens
affär ligger. Därför slakterna
gick där såna där gästiga bror.
De gick något ärenden till slakter.

Utman
Röj

na och fick 10-25 öre, och så på
krogon med det samma.

Då var några vagnar
med korv, flott, smör och ost. När
jag var mycket ung, stod de där
med morgonkor. Så flyttades det.
Det blev lekständer och blommor
på Gustav Adolfs torg, karamellständer
stumpor och garner, förkläden blu-
sar och skjortor. Det var tor-
gmänniskor, som stod där. Det
var finare folk, som hade riktiga
affärer. Det var en handlare vid
Stortorget som sålde blusar och
tröjor. Han var så "förtrodd" på
torghandlarna. Han menade att
de tog förtjänsten ifrån honom.
Han gjorde allt möjligt för att

få bort det. Så kom de ut till
Möllervångstorget. Affärerna låg
merst omkring Stortorget.

Det var folk som reste
till marknads. De reste på alla
marknader som fanns. Fjög, Florby,
Insel, Malmö, Kulleby, Vellinge,
Kivik. De hade sina packtålar
med sig med leksaker, skjutbror,
blutor, höjor, kalonger, mörser. Det
var hela sällskapet på tåget. Där
var alltid gnubbar som tog ut
skattning till dem. Det fick
de betala för. Stadstend körde
upp packningen.

Florerierna hade öppnat
till kl. 10, när jag var liten. De
fick ha bnr som helst, flast och

Ullma
M. 161

Ullma
R. 51

korv och mjölk. Hökerierna gick
varje kväll till ett slakteri och köp-
te leverkorv. I Rundelsgatan var det
ett charkuteri dit de gick. Da-
garna kom varje morgon med bröd,
kakor och smäckor och små smörgåsar.
De hade mycket öl då. De kom
med dricka. Det var stora tunn-
nor med kran. Då kom man
smör och köpte ett stort, ett
halvt stort, hur de ville ha. - Fo-
togen fick de ha i källaren. Där
hade de potatis, rotter och kål och
så. - Hökerierna hade skyltförs-
ter, dörar och hyllor, fotografiam-
por i taket, sand på golvet. Det
var ofta man och kvinnor som
skaffade hökeriet.

Malmö Allshandla var
den enda tidningen. Sedan kom
Aftonbladet. På Dagbladet kom,
blev det slut med Allshanda.
Man fick gå och köpa tidningen
i butikerna. 3 öre kostade den
kostade.

Beckbäcken skulle ha
te och för varje brev. Det var nog
det sist jag gick och läste. Beck-
bäcken kom med ett brev till
mig. Jag hade det inte utan fick
gå och läsa.

För fångskol hade de
smickerverkstad och skräddar-
verkstad, där fångarna fick arbeta.
På somrarna fick de stå på val-
tarna. Det var vi barn som skulle

av att se. En färgkonstapel
och och vaktade. Färgarna var
klädda i sandiga kläder.

När färgarna kom, spang
vi ner till stationen och skulle se.

De kom två och två, de var rhon-
tänkade på benen. De skulle uppnå
i en hög färgvagn med spjälor.

Den dagen av två hastar. Då
var där så mycket barn efter

När färgarna skulle vi
fram verkstäden och äta, stängde
de av vägen med spjälor. Då var
där fullt av barn.

En färg och jag som
var dömd till döden. Den fick
man gå och se. Där var stilt
När de tillade vi, räckte han ut

huvuden åt dem.

De körde dem ut på
Bäckarna (Krisbergs backar). Där
var det avrättningsplats. Det var
en av de stora politiska fångarna
som var där rätte som avrättades.

Det var kyrkfogden och två
för dem på Bäckarna.

När de slutade ha fångelse,
där mycket är nu, fick man gå
in och se. Jag har varit inne i
murens tornet och sett. Mitt i var
en stolpe. Där var stora järnringar
i stolpen. Där fick de gå in och
betrakta. Vardarna var ljusa och
vardarna mörka i murens tornet,
där politiska fångar satt.

huf 70.

Jag har bara gått några
månader i skolan. Jag kom fram
för prästen på nåd och barmhärtig-
het. Det var så för de mesta på
den tiden.

Jag blev aldrig flyttad i
skolan, jag gick bara i en klass.
Vi hade skolbänkar och geisfel-
tarlor. Jag skrev aldrig med bläck.
Lä lärt jag aldrig. De
hade tre klasser. De blev aldrig
konfirmerade att gå i skolan. De fick
sitte kvar i hemmet.

Sedan kom jag ut och
fick några barn. Då var jag 7 år.
Jag fick maten och hanke nå-
got förkläde. Oel minn jag först
var jag i en hökeriaffär. Sedan

jag läst, kom jag ut på landet.
Jag var 14 år. Där fick jag 30 kr.
för ett helt år. Då mofkade jag
7-8 kor, diskade, luktade och var
med på allt.

Det var vanligt, att de
blev prästarna och konfirmations-
läsningen. Där var så många
barn, slaktarpojkar. De gick från
år till år. De kunde gå i 2-3 år.
Prästen frågade en gång "Lad är
synd?" Då svarade en "Det är
att väla pengar och inte få rätt
tillbaka." En annan svarade "
Det är att sitta och litta ut ge-
nom förstet." Det fanns inte den
smärsta hyfsning på dem. -
Sluckarna satt vid ena sidan, prästarna

na på den andra. - Konfirmatio-
nen var alltså i april, möjligen
mars. Vi hade också långa klän-
ningar, vit näsduk och psalm-
bok. Jag lärde både näsduk
och mjölkjöt och fick gå bar-
hud och utan kappor. Jag hade
något att skaffa det!

Att gå barhud och
barbent var inte frid. Flickor
hade en slags bälte med band
under kanten. De kallade dem
för kringor. Där var inte många
som var klädda i hattar. De ha-
de snett schalletter och filthä-
tar. De som var fina hade äk-
ta schalrar. Och de gick i man-
iskor med träbotten. När de var

liniar, hade de "lärskar". Så hade
de knäpphängor. Hängor har jag haft.
Pjätor var rätt fint. Det var med
serai vid sidan. - Dera fint folk
hade hattar. De hade handelskar och
så och arla monschettis. Annars
hade vi bälgrantar. Så hade de
kludar, de var så fina. Det hade
både fint och enkelt folk, men
det var skillemål på kvaliteten.
- En schalitt kunde säcka i 20 år.
- En flicka som klippt håret blev
förrätt. Det är inte så länge se-
dan. Sedan blev det vi flera som
klippte det. Då kunde inte man-
kerna stå emot längen.

När man skulle ta tjänst,
fick man fasta sig på ett år.

Då var halvår och två för all del.
Här fanns färdbevisning. Det var inte
så många! Malinö var inte så
stort. Här man färd sig, fick man
i kr. 2 eller 3 kr. alltså som her-
skapel var rika till. Det var aldrig
någon sernesta. Den 24 okt. var
de fria. Till den 28 okt. skulle de för-
ja. Många höll på den 1 nov.

Då på tjänade fick tjän-
befolket mest sill och potatis och
drickabroöd, broöd kokt i dricka. Loc-
kes fick det inte vara mycket.

De sade att Karl XV hade
astor oäkta barn. Där var min-
samt en i Trak slaktargatan.
Där var en gammal, som skulle
vara dotter till honom.

Där var aldrig några fattiga som hade pilgrim. Jag tror inte de rika hade det heller. - De hade fisk och gröt om de hade råd att skaffa. Östervärn var då fattigt.

Både fattiga och rika hade påskägg. De höllade 50 på, 60 på, 75 på högel.

De hade fastelammisfest. Där var de klädda i soela och blåa dräkter. De var på hästar. Det kallade de stå hästar om frömmen. Östervärn hade de väl.

Det var på fastelammismåndag. De var utklädda och dansade.

En förtia maj gick de omkring och sjöng.

Maj är välkommen.

Ullma
M. 153

Ullma
M. 155

Parasiten
guller
lands-
byggen.

Först på onsdagen var det
sommarfest i kyrkan. (De fick de ägg. I sta'n fick hon
mitt del)

Midsonsmarsstänget hade de
i gårdarna i Malma. Ungarna gick
och drog in grön. Familjerna och
männarna på gårdarna hjälptes
att att rätta upp majstängerna.
De var som ett kors och hade
kransar. De dansade alla dagar
i rad. De gick från gård till
gård. De sjöng och dansade. Någon
hölade dragspel.

På torsdagen var de ute
i Bokstegen och Bökeberga. De åkte
tåg, dansade på kvällen och för
hörn igen. Det var på torsdagar.

Alma
M 157

na. Så körde de med hästar, förtas
charabanger. Då hade de mat
med sig och kaffe. Hade fotografen
kök med att koka på. Lista även
blev det servering där.

Så reste de till Rönnehamn
till Givoli.

Många fick julkappar,
många fick mte. Däremot fick
för det mesta något, en häst
eller en hästloeka för 10-15 öre.

De hade mte lekaker så-
som om. De hade lappadockor som
de gjorde själva av trä. Ibland
var det ett pralmskinn för 25 öre.

Tjänstfolk fick mycket
julkappar. De fick klänningar,
tyger, strumpor, pengar. De som
talade de alltid med varandra
när de träffades vem som fått
mest. Det var eftersom hushåll-
en var rika. Hantverkare kunde
ge ett kläde, ett förkläde eller
ett par strumpor. Rika gav klän-
ningar och pengar.

Ulmä
M 153

Dörjare var mest de som
hade egna hus.

Uppn vid Petri kyrka var
ett gammalt stekstuga som kalla-
des ledningsstuga. Det hade skänk-
till gamla bröllopsbrudar. Där bod-
de flera grannar. Det var i varje rum.
I köket var det kullerstensgolv. De
levades jämt där.

I Humlegatan var så na-
där glädjeflickor. Det blev förbränd
sedan. Det kallades "Småbrän".
Där var mycket. Där var stasmat
ofta. Brudarna sålde öl och vin.
Hon tjänade bra på de stas-
flickorna. Det fanns en vira.

Uti Humlegatan må man bär,
för där får man sig en make

Utnya.
M. 163

utan märk.
Med en femma nti hand
bli mör för fönstret äkta banel.

I Snappesregalan var
ett ställe som kallades Pariserra-
tongen. Där var både bättn och
samma herrar. Det var en kvinna
som köpt ett stort hus. Hon hade
flickor. De fick betala för maten
Hon tjänade bra.

(De äkte mycket skred-
skor mer vid järnvägen. Där hade
de musik. Det var några som
blåste. Där var glada och lyck-
liga. Där var en vakt, som tog

ermod avgift. De kunde få hyra skridskor. Det var barn och ungdomar, som åkte på kvällarna.

Släktpartier var mest på landet. Jag var med en gång då de samlades i Skrävlinge. Det var alla sorters folk, slaktare, bagare, bryggare. De fick nog betala. Jag var bruden av en, som hade häst och städa. Det började vid tre fyra tiden. Först drack vi kaffe. Sedan åkte vi. Hästarna hade bjällror. Det brukade vara blott. När vi kom tillbaka fick vi tal och sedan suppe. Därefter dansade vi. Jag kom inte hem förrän kl. 4.

De som hade sålt, hade
gått till Märten. En anka kostade
1,50 kr, 1,75 kr, en gås kostade 5-6
kr. De såldes på Horkorget. Vi
hållade dem prångare som stod
och köpte och sålde. Det blev
alltså dyrt för mellanspriset
skull. De som inte hade tillfälle
att sjäva stå på torget, sålde till
prångare. Hela arriken sålde
de edis. Mest från Märten till
jult. Även till pilarna hade de
mycket gås.

ACC. N:R M. 11169 : 30.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Namnsdagar hörde vi
äldrig talas om. Med födelseda-
gar var det då som man med
kaffe och födelskakor och prou-
ter. De fattiga visste väl rik-
sda på sin födelsedag allihel

Luf 35

Pap.

De som hade det bra,
tog prästen hem till sig och hade
dopet i hemmet. De betalade 10 kr
till prästen. Annars fick de samulas
på pastorsexpeditionen om söndagarna.
De som hade råd hade kalas. Prästen
var alltid med, när han
blev bjuden. Gäddar var alltid
släktingar.

Lyktagning.

När en kvinna fått
önskat barn, fick hon inte gifta sig
förän hon lyktagits. Hon skulle
gå till skeift för måssan. Prästen

Luf 68
Ullna
136

slutade med att säga: "Gå och
synda inte här efter."

Det var helt annat för
de gifta kvinnorna, när de blev
bryktagna. För dem lärde prästen
annorlunda.

Detta är gammalt. Det
togs bort sedan. Jag hörde talas om
det, när jag var ungefär 20 år.

Bröllop.

De flerta värdas i kyr-
kan och de fattiga på prästorspredi-
ktionen. Många värdas hemma och på.
De fina hade vita klänningar, an-
nas var det mörka klänningar i

Luf 68

min barndom. Så hade de krona och
krans. Prästen tog kronan av sin-
den, om han såg att det stod till rät.

De hade inte mer än en
snig i min barndom, de fattiga
i alla fall. Då var många som
gifte sig med det samma utan
att förlova sig. Det var mest de
fattiga. - De som sigdes på excoli-
tionerna hade i allmänhet ej krona.

Begravnig.

I min barndom
sigdes det för alla. Men när här
blev så mycket befolkat, kostade
det 15 kr. Då hade de fattiga
inte råd med själavårdning.

Luf 69

När jag var barn var det
gravar vid Petri och Caroli, mest
vid Caroli kyrka. Men de kom
fort bort. Det fanns inga kapell
att sätta liken i. De fick inte
ha ett lik stående mer än
åtta dagar. Då var kistor och
klädras färdiga. Det fanns grun-
mor som gick omkring och kläd-
de. De hängde lakan för först-
rena. De som hade råd klädde
både väggar och möbler med
rött. Man hade graver på gatan
utanför. Folk kom och tittade,
när liken var klätt. - I många
år ordnade de själva med begrä-
ningar. Då tog kyrkvaktmästaren
och ställde om en hel del när

de hade sål utt betala honom.
Han hjälpte till i hemmen ordna
de med brudmigrkort, ställde om
littevagn.

Prästen gick inte hem
till de fattiga. Han kom till
kyrkogården och jörfaste inte.
Leclan blev det kapell.

De som hade sål med
det hade prästaver. Inga kvinnor
hade det. Det var i all rummu-
het sådana som varit med i
förmågar som hade det. De var
svarta med en flagga om

Här fanns gamla grum-
mor, som inhållde blenn, rön-
kale, argvaka spikar, smäl ylle-
blad. De smorde dem med medli-
am på annan och rugg och matte
dem.